

NAŠ GLAS

Glasilo javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

== Cijena u prodaji 1 K 50 fil ==
 Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
 Godišnja pretplata K 72.—
 Polugodišnja „ 36.—
 Četvrtgodišnja „ 18.—
 Za inozemstvo dodati poštarinu. Oglasi po cjeniku.

== Цена у продаји 1 К 50 фил. ==
 Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
 Годишња претплата К 72
 Полугодишња „ 36
 Четвртгодишња „ 18
 За иноземство додати поштарину. Огласи по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta štev. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatske in srbske dopise je pošiljati le potom organizacij, ki so za vsebino odgovorne.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/L. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Dr. —š— (Ljubljana):

Prešeren ali Vraz?

Boj se bje, bje, bje...
 Pesem srbskih čet.

Boj se bje, toda k sreči to pot ne — za svobodo Srbije. Boj se bje v naši ožji domovini, v naši preljubi Sloveniji, kjer brez boja in prerekanja očitno živeti ne moremo. Saj malo boja nemara nič ne škoduje! To nas drami, da nismo prezašpani, vzpodbuja, da vežbamo svoje moči. Samo, da bi se ne pričakali vedno tako dolgo za eno in isto stvar! Samo ko bi hotelo biti kdaj tudi konec takega boja! Kaiti toliko je še vprašanj, na katera bomo morali odgovoriti! A pri nas se vleče vsaka diskusija kakor morska kača. Vsi vemo, kako dolgo se trajala abecedna vojska. In še ni končana. Ali latinica ali cirilica? Tudi to se bode moralo enkrat odločiti. Toda zaenkrat je bolj v ospredju vprašanje, ali se naj oprimemo Jugoslovani enotnega književnega jezika, ali naj ostane v tem pogledu pri starem.

Iznova se čuje: Prešeren ali Vraz? Kateri izmed njiju je imel prav? Mnogo se je že pisalo za stališče Prešernovo in mnogo za Vrazovo. Nikdar pa še nisem

čul, da bi bil kdo rekel: Oba sta imela prav! In vendar je tako!

Da sta hotela oba, Prešeren kot Vraz svojemu narodu najbolje, o tem menda ne dvomi nihče. In o tem, da sta bila oba razborita moža in da sta oba imela tehtne razloge za svoje stališče, menda tudi ne. A šlo je za to, kdaj naj se uveljavi eno stališče in kdaj drugo. Velika sreča, da je v tistih časih, ko sta živela oba pesnika, obveljalo Prešernovo načelo! Da bi bila germanizacija vse huje napredovala kot je, ako bi se bili v oni dobi poprijeli ilirščine, priznava, če se ne motim, celo prof. Ilesič, ta najdoslednejši zagovornik edinstvenega jezika. Jaz za mojo osebo sem popolnoma prepričan, da bi bilo ostalo od nas Slovencev ubogo malo in da bi potekala demarkacijska črta proti Nemcem vse drugod, kot poteka faktično, ako bi bili začeli v tistih časih pisati splošno v jeziku, ki bi ljudstvu ne bil popolnoma razumljiv. Treba si predočiti samo nekoliko takratne razmere. Pomislimo le: kdo bi bil čital na Koroškem, Štajerskem in tudi na Kranjskem Mohorjeve knjige, če bi se bile izdajale v ilirščini?

Toda s tem še ni dokazano, da je bilo stališče Vrazovo v jedru napačno. Vsaka reč ob svojem času, Prešeren je imel

pred očmi hipne razmere. Vraz pa je imel svoj pogled bolj v bodočnost ured.

Tistikrat je šlo za probujo našega naroda, danes pa gre za njegov napredek. Kar je bilo umestno pred sto leti, ni umestno danes. Tistikrat je imel Prešeren prav, danes moremo dati prav Vrazu. Kdo more jamčiti, da bi se danes Prešeren sam ne ogreval za Vrazovo stališče? — Kaj pa hočemo mi Slovenci sami zase? En milijon duš! Smešno! Saj talentov imamo, gotovo, toda kako naj se naši talenti uveljavijo v sedanjih tesnih mejah? Zgodil se lahko, da napiše ta ali oni naših učenjakov epohalno delo, — kdo mu ga založi, koliko ljudi bo, ki si nabavijo njegovu knjigo in kako naj zve zunanji svet za tako delo? Jezika, ki ga govori samo en milijon ljudi, se bo le malokdo učil! Saj nas še vseh Jugoslovancev skup ni kdovekaj! Posledica separatizma bi bila ta, da bi naši učenjaki pisali še nadalje v nemščini, kot doslej. In kaj takega si vendar ne moremo želeti!

Do enotnega jezika torej moramo priti! Čim preje smo si v tem načelnem vprašanju edini, tem bolje. Vem, kaj se mi poreče: »In naši Prešerni, Cankarji, Župančiči? Meška si prevajajo Nemci in se naslajajo na njegovih delih, a mi naj se

F. L. Mirenčan:

Poštarjev Matko.

(Konec.)

Vzgojena v potrpežljivosti, sem se tolažila z upom, da se krivica, ki se mi je storila pri odmerjenju draginjskih doklad, v doglednem času popravi. Moja ljubezen do domovine, ki se je zgradila na temeljih pravčnosti, je bila tako velika da nisem mogla niti najmanje dvomiti, da bi se v naši domovini rezali enakim uslužencem dvojni koščki kruha. Proti pričakovanju pa se ti moji upi še do danes niso uresničili. Novo sprejetim poskusnim urednikom, uslužbencem finančne straže, sodnim in davčnim slugam brez vsakih izpitov, tovarišem, ki ne morejo izkazati niti s popolno ljudskošolsko predizobrazbo, izplačujem redno vsak mesec došle 120 odst. draginjske doklade. O, od srca jim privoščim! Vem, da dobivajo še vse premalo v današnji dobi! Toda mene z nižjesrednješolsko predizobrazbo, s strokovnim usposob-

nostnim izpitom, z dobro kvalifikacijo, ki se mi je poverila blagajna z večstotničnim tedenskim prometom, mene se plačuje slabše nego kravarice! . . . Tako se mi godi v domovini, katero toliko ljubim! Srce se mi krči, ko dobivam poročila, da uživajo poštni moči v sovražni Avstriji vse drugačno priznanje. Moja bivša koleginja, zagrizena Nemka, s komaj tremi službenimi leti, ki je bila ob preobratu odpuščena od tukajšnje uprave, je bila za novo leto imenovana za adjunktinjo; moja druga sošolka in koleginja z mojimi službenimi leti pa za oficijalko! Vidite, s temi službenimi prejemi sva prejokala z ravnikom Matkotom po cele dolge zimske večere v redkokdaj napol zakurjeni sobici. Gladovala, prezebovala sem jaz, gladoval in prezeboval je tudi Matko . . . Moje moči so pešale, hratu tudi Matkove. Predsnočnim okrog polnoči sem ga hotela vzeti k prsom, a imel je že mrzla lička, mrzlo čelo in mrzle ustnice. — — —

Žile na sencih so se ji napele, oči so ji solze zalile. Njeni zobje so od tuge in

mrza zaškletepali. Opetekajočih korakov se je napotila k svojemu ljubljencu. Naslonila se je nanj, ga objela in mu zaklicala: „Matek moj zlati, zakaj si me zapustil?“

Ministranti so prinesli križ in nosilke. Pučkov Korelček je prišel praznično oblečen s svojim štabom. Dva fantka sta nosila Matkota, čuvarka Meta je pa naprej molila sv. rožni venec.

Tako sem spremil Matka k večnemu počitku.

Tam gori v zelenem Korotanu počiva truplo borca za osvoboditev Gospodarskega polja. Žrtvoval je vse, svoje življenje za toliko ljubljeno ogroženo domovino. Doma je pustil ljubljeno ženo in pod njenim srcem sina, ki se je rodil kot vreden potomec jugoslovanskega junaka. Oba krije danes ruša slovanska; sešla sta se danes tam gori nad zvezdami.

Gospod ministar pošt in brzojavov je vsi vi gospodje tam v Belemgradu: grobovi padlih junakov tulijo, mrtvi in umirajoči vas pa pozdravljajo!

vseinu tomu odrečemo? — Eno je gotovo: Če zahteva to obstoj našega naroda, moramo biti pripravljeni tudi na take žrtve!

Sicer pa stvar ni tako strašna, kot izgleda na prvi hip. Saj to se vendar ne zgodi kar čez noč. Tudi ne čez pet in deset let. Stvar mora iti polagoma, tako da ne bo prav nikjer čutili kake sile. Ta proces traja lahko jako dolgo. Čez 500 let pa — kdo ve, bo li tistikrat čital še kdo Shakespeara? Prišli smo v čase, ko se hitro napreduje! Mislim torej, da se našim literatom ni treba preveč bati. V slovenskem jeziku se bo lahko še dolgo čitalo. Morda bi sploh kazalo, da smatramo predvsem znanstvo za ono torišče, kjer naj prične zблиževanje. Samo ob sebi umevno je, da se sme na vseh naših vseučiliških predavati tako v slovenščini kot v srbohrvaščini. Če smo res en narod, potem stvar ne more biti drugačna! A predavatelji, naj predavajo že v enem ali drugem narečju, naj bi navajali izraze za vse važnejše pojme v obeh narečjih. Tako bi se zблиževanje vršilo kar samo ob sebi. Jasno je, da ni, da bi se morala umakniti vedno le slovenščina, oziroma da bi morala obveljati vedno le srbohrvaščina. Kar je bolje, to naj velja! Sploh: učimo se drug od drugega!

Predvsem treba torej, da se v principu odločimo za enotni jugoslovanski jezik. Potem pa treba gledati, da se spravi stremljenje za tem ciljem v nekak sistem. Da se prekanje o tem enkrat za vselej konča, je najbolje, da vzame vso stvar vlada v roke. Saj gre tu vendar tudi za državne interese! Kakor že omenjeno, stvar mora iti polagoma, po naravni poti, vendar pa je treba tudi, da se je poprimemo z malce ljubeznijo.

Če so se naši otroci učili že v ljudski šoli nemščine, zakaj bi se ne srbohrvaščine? Toda po pravi metodi! Vedno tako, da se otroku učenje ne pristudi. Če se bo uporabljala povsod prava metoda, sem prepričan, da se priuče naši ljudje, ki imajo s svojimi lužnimi brati itak sto stikov, kar igraje srbohrvaščini. Samo že začnimo!

Poudarjam še enkrat: ozkosrčno separatistično stališče je dandanes anahronizem. Ves svet bo pomilovalno zrl na nas, ako se ga ne otresemo. Ne domišljajmo si, da vzmoremo mi več, kot so vz mogli drugi. Kje bi bili danes Nemci, če bi ne imeli enotnega pismenega jezika! Kar velja za druge, velja tudi za nas. Samo v edinstvu je moč. En narod, en jezik!

Drugovi, pohajajte samo one kavane i gostione, koje drže „Naš Glas“.

Pa. — Zagreb:

Industrijalizacija činovništva.

Život državnih i privatnih namještenika sa stalnim platama biva kraj danomice rastuće skupoće sve teži, pak se oni stoga neprestano obraćaju na svoje poslodavce sa zahtjevom sa povišenje beriva.

To do beskrajsnosti ne će moći ići, jer će se oni iscrpiti u borbi za kruhom fizički i duševno, te će njihov rad sve manje vrijediti, i spasti će taj stalež na najnižji stepen proletarijata. Za to je skrajnje vrijeme, da države radikalnim i snažnim

reformama zahvate i regulišu beriva svojih namještenika tako, da će oni naći ekvivalent svog rada i moći pristojno živjeti.

Navešti ćemo neke pokušaje takvih reformama: u prvom redu „Gleitzulage“ u Njemačkoj Austriji, zatim naplatu u naravi, koju traže javni namještenici u Čehoslovačkoj, i napokon industrijalizaciju činovništva u Francuskoj.

Pod „Gleitzulage“ razumijeva se promijenljivi skuparinski doplatak kraj stalnih mjesečnih osnovnih beriva i stanarina. Prema cijenama četiriju najpotrebnijih životnih artikla: brašna, mesa, odijela i ogrijeva mišljenja se svaki mjesec skuparinski doplatak prema tomu, kako rastu ili padaju cijene navedenim artiklima. Kod nas bi se to s obzirom na to, da skupoća nije u svim pokrajinama jednaka, najbolje dalo provesti na taj način, da se doznaka i isplata tih skuparinskih doplatka prepusti autonomiji pokrajinskih vlada, a ministarstvo financija isplaćivalo bi samo temeljna beriva svim namještenima u državi po jednakom sistemu i prema budžetu.

Pokrajinska bi dakle vlada morala imati neku financijsku autonomiju i neka vrela autonomnih prihoda za pokriće tih skuparinskih doplatka. Tehničko provedenje te „Gleitzulage“ ne bi bilo skopčano s poteškoćama. Trgovačko obrtnička komora bi svakog 15. t. m. izvjestila vladu o cijenama navedenih artikla, a vlada bi odredila, u kojem se iznosu ili postotku imaju skuparinski doplatci za budući mjesec isplaćivati.

Naplata u naravi nije kod nas lako provediva, jer nam manjka pravi smisao i talent za organizaciju i jer bi takva uredba predpostavljala osnivanje neke državne robne centrale i magazine, a s takvima imali smo u ratu dosta loših iskustava. A da se to provede, kako je u vojsci, ne bi odgovaralo potrebama javnih namještenika, koji imaju obitelj i vode kućanstvo.

Vlada bi, kad bi htjela, mogla potpomaganjem činovničkih Kooperativa sličnu svrhu postići, ali ni toga ne čini. Daje robu, u koliko je ima, i podjeljuje izvoznice svima drugima, samo ne konzumnim zadrugama svojih namještenika.

Od navedenih reformi najviše nas zanima industrijalizacija činovništva. Ne znamo tačno, kakve su prilike u Francuskoj, koji je tamo povod toj reformi, i kakva joj je tendeca, mi ćemo tek u glavnome izložiti naše mišljenje u toj stvari.

Svaki poduzetnik namješta toliko sila, koliko može da plati, a ako hoće, da mu valjano rade, mora ih čestito naplaćivati.

Mi i državu smatramo poslodavcem, koji nema dosta novaca, da pristojno naplaćuje svoje namještenike. Stoga neka država provede reformu na taj način, da namjesti onoliko sila, koliko može pošteno da plati, i ako bi možda trebala za razne funkcije više sila, svoje namještenike pak neka ne prikraćuje i neka im dade potpunu platu za rad.

Dobro će plaćeni i zadovoljni namještenici marljivo i savjesno raditi i obavljati će državne poslove, koje budu mogli svladati, valjano, a neće dospjeti da se bave suvišnim poslovima, kakvima su danas često opterećeni, a koji nisu ni državni poslovi. Manje važne poslove, koje si je država danas naprtila, baveći se svime i svačime, zadirući u svako polje rada, sputavajući privatnu inicijativu i

vršioći nepotrebnu tutelu nad društvenim i privrednim životom, moći će bez šteta da prepusti samoupravnim tijelima, kojima danas bez dubljeg razloga i prave potrebe, pače često i protiv postojećih zakonskih propisa, sve više suzuje djelokrug.

Industrijalizacija činovništva bila bi ujedno srednji put između birokratizma i potpune autonomije samoupravnih tijela, i po našem mišljenju jedini pravi put, da se državna uprava poboljša i pitanje državnih namještenika ispravno riješi.

Drugovi, u svim gostionama i kavama zahtjevajte „Naš Glas“!

Brezzakonitost v carinskih vprašanjih.

Najodličniji jugoslovanski trgovski list »Jugoslavenski Lloyd«, je v svoji št. 48 z dne 18. aprila t. l. na uvodnem mestu prinesel nastopno odprto pismo svojega urednika na naslov: g. Stojana Protića, ministarskega predsednika in Velizarja Jankovića, ministra za finance, in sicer:

»Riješenjem ministarskog savjeta o br. 1071 od 29. marta 1919 god. su na snagi carinski zakon i zakon o općoj carinskoj tarifi predjašnje kraljevine Srbije kao i trgovački ugovori, koje je Srbija zaključila z drugim državama, u koliko su isti bili još u važnosti.

Od ove opće primjene izuzeti su ovi poslovi:

a) izvidjaji i sudjenje u carinskim krivicama, jer to po ranijem zakonodavstvu potpada pod naročite oblasti;

b) personalna pitanja, disciplinarna vlast, ocljene činovnika, imenovanja, premještenja, odupuštanja itd., o čemu dotadnje nadležne oblasti imaju da i dalje vode staranje i čine o svemu predstavke centralnoj oblasti itd.

Ovu su odluku radosno dočekali svi ispravni građani kraljevstva, jer su se nadali, da će se uvođenjem zakonodavstva predjašnje kraljevine Srbije dati prilika svima građanima, da se uvjere da su zakoni i zakonodavna riješenja najveća volja u novome kraljevstvu i da će u novoj otadžbini biti u svima pravcima bolje nego u predjašnjoj monarhiji, a što bi kod sviju i svakoga stvorilo zadovoljstvo i sreću, a prema tome i ljubav svih građana prema novoj otadžbini.

Na veliku žalost svih patrijota po svima znacima izgleda, gospodo ministri, da se ove nade nisu ispunile, pošto svakodnevno dobivamo mnoge opravdane žalbe protiv činovnika generalne direkcije carina i carinarnica, sa izjavom, da su se sa ovakvim žalbama već obraćali gospodinu ministru financ., generalnoj direkciji carina, komorama i drugim vlastima, pa sve uzalud.

Najnoviji članci u »Beogradskom Dnevniku« (br. 80 od 7. o. m.); »Slovenskom Narodu« (br. 82 od 11. t. m.), u »Našem Glasu« (br. 14 od 8. t. m.); pored svih dostavljenih nam tužbi, pružaju nam najbolji dokaz, da se uvođenjem u život carinskog zakona ne stvara kod građana zadovoljstvo, sreća i ljubav, već nezadovoljstvo, a kao posljedica toga komunizam, što se u interesu naše zajedničke i mile otadžbine ne smije dozvoliti da ovako daffe ide, pa stoga smo se riješili, da vam se, gospodo ministri, ovim putem obratimo

I iznesemo sve nemile pojave i umolimo vas, kao ispravne građane, neumitne sudije i savjesne najviše državne činovnike, da izvolite narediti:

Da se odmah povede stroga, nepri-strana i stručna istraga, kojom bi se imalo utvrditi, da li je istina:

1. Da gen. direkcija ne postupa po toč. b) riješenja ministarskog savjeta c br. 1071 od 29. marta 1919 god.

2. Da se carinarnice ne pridržavaju tač. a) spomenutog riješenja min. savjeta već same vrše izljudžaje po car. krivicama i samovlasno donose riješenja u istima;

3. Da gen. dir. carina ne samo što ne uzima carinske činovnike na odgovornost za ovakove protizakonite čine, već se i ona sama upušta u ocjenu ovih riješenja i donosi odluke protivno riješenju ministarskog savjeta cbr. 1071.

4. Da gen. direkcija nije odmah dala obavještenja po čl. 100 u predlogu zakona o budž. za 1919—20 god. te su mnogi građani, koji su putovali kroz kraljevstvo sa stranom valutom, čije je uvoz ili izvoz zabranjen ili ne, bili zadržavani od puta čak i zatvarani protivno zakonu, kao i da g. d. c. nije ništa preduzimala protiv rada ovakovih činovnika;

5. Da g. d. c. pri postavljanju i unapređenju činovnika na položaje, ne pazi na vladanje, sposobnost i stručnu spremu;

6. Da rođaci i prisni prijatelji starješina u gen. dir. c. zauzimaju starješinska mjesta u najvažnijim carinarnicama, ma da oni po svojim osobinama to ne zaslužuju;

7. Da ove starješine ne postupaju taktično sa svojim organima i strankama;

8. Da gen. dir. c. kao i delegati ministarstva financija ne štampaju u »Službenim Novinama« sve razpise i naredjenja protivno propisima predašnje kraljevine Srbije i monarhije po kojima ni jedno naredjenje drž. oblasti nema obvezne sile, ako se propisnim putem ne obnaroduje.

9. Da carinska služba nije dobro organizovana, te se stranke za najmanju sitnicu moraju obračati gen. dir. car. i ako ovdje postoji delegat min. financija;

10. Da su se povraćaji izvozne carine vršili bez odluke car. savjeta;

11. Da svi carinski činovnici nemaju potrebnih carinskih knjiga za vršenje svoje službe pa da zbog toga čine velike pogriješke u radu, a time se izlažu podsmjehu stranaka i pučanstva što je i u novinama iznešeno i

12. da gen. dir. c. odluke ministr. savjeta ne dostavlja carinarnicama sa dovoljnom uputama, te između činovnika i stranaka skoro svakodnevno dolazi do sporova, što se ni u kojem slučaju ne smije dozvoliti.

Ako se utvrdi, da su napred pobrojene protizakonitosti i nepravilnosti istinite — o čem smo spremni pružiti dokaze, onda molimo:

1. Da se prema krivicama strogo po zakonu postupa bez obzira na položaj, političko obilježje i lične veze;

2. Da se naredi, da se sve nepravilnosti, nepravde i nezakonitosti odmah otklone i

3. Da se car. organi u gen. dir. carina i carinarnica upute na red, rad i zakonitost — osnove solidne državne uprave i prave demokratije.

Iz svega dosad navedenog uvjerit ćete se, gospodo ministri, da nam nije bila namjera nikoga lično optužavati, već jedino vruća želja, da se brzim, pravilnim i za-

konitnim radom svih organa državne uprave stvori zadovoljivo pučanstva i ljubav prema novo stvorenom poretku u našoj državi.

Pošto su se mnogi redovnim putem obračali pa nisu zadovoljeni s razloga, što vam ovakove predstavke bez sumnje nisu ni došle do ruku, to smo primorani ovako javno dostaviti vam ovo poznato nam zlo u car. struci i tvrdo smo uvjereni, da ćete po našem predlogu odmah postupati, i time nam kao i svima drugima građanima dati dokaza o vašoj velik. ljubavi prema otadžbini, kralju i pravoj demokratiji.

Uredništvo „Jug. Lloyd“.

Repetita juvant, ali bi vsaj morala pomagati. Zato smo prinesli te javne optužbe uglednoga »Lloyda«, da naši čitatelji zvedo, da ni samo »Naš Glas« tako hudo... »ščen« »separatist« in antijugoslovan, temveč da je kritika glede neznošnih razmer v carinski strokij vseobčna!

Tovariši! Rešite poslone Vam položnice pozabljenosti in obnovite žnjimi naročnino!

Pa.—Zagreb.

Izvozna centrala i potrošačke zadruge.

Ministarstvo je izdalo uredbu o osnivanju jedne izvozne centrale s kapitalom od trideset milijuna dinara pod imenom »Središnja zadruga za snabdijevanje i izvoz«.

U toj zadrugi sudjeluje država polovicom kapitala, a u drugoj polovici mogu udioničtvoovati zemljoradničke zadruge, potrošačke zadruge i izvoznici. Od čiste dobiti ide zadrugare 8 odstočna dividenda, a od superdividende uzima si država tri četrtine, koje će trošiti — po svoj prilici — izvan budžeta i bez kontrole parlamenta, a ena četrtina dijeli medju zadrugare.

Danas se ne može unapred reći, kako će ta izvozna centrala uspjeti, hoće li uopće moći raditi kraj velike i jake opozicije svih onih privrednih faktora, koji će ostati izvan tog sindikata i koji će se na domaćem tržištu i u unutarnjoj trgovini natjecati s tom izvoznom centralom.

Promotrimo tu novu ustanovu sa stanovišta konzumnih zadruga (Kooperativa).

Konzumne zadruge bore se sve s novčaninim poteškoćama, jer kraj ogromne skupoće i rastućih cijena nemaju ni izdaleka dostatna obrtna kapitala, a kakogod imaju prvenstvo, da sudjeluju u toj izvoznj centrali, ne će moći kraj nestašice novaca uopće da udju u centralu ili će ući samo s posve neznatnim udjelima. Na svoje udjele ne će dobiti potpuni dio čiste dobiti, koji ih po pravu pripada, jer si država uzima tri četrtine od superdividende. Korist, koju će iste centrale u, formi čiste dobiti vući, ne će nadmašiti onu, koju bi konzumne zadruge imale, kad bi uloženu glavnici upotrebile kao obrtni kapital u svom poslu, gdje se skoro svaki mjesec kapital obrne.

Kozumenti će zlo proći, jer će tržne cijene bezuvjetno znatno porasti. Trgovci, koji će ostati izvan centrale, natjecat će se na domaćem tržištu sa Centralom te će čas oni, čas Centrala nadbi-

jati cijene svim izvoznim artiklima, a tu su poglavito živežne namirnice. To će se, dok je unutarnja trgovina slobodna, svakako dogoditi i skupoća će još više rasti, dok ne postigne nivedu cijena na evropskom tržištu. Najviše će kod toga stradati konzumenti sa stalnim mjesečnim platama, a korist, što će je eventualno preko svojih zadruga vući od izvoza, bit će samo posve neznatna odšteta.

Preporučamo stoga svim konzumnim zadrugama, da dobro promisle, hoće li stupiti u tu izvoznju centralu i kakvo će stanovište zauzeti.

A. S. (Ljubljana):

Iz poglavja o stanovanjski krizi

Predsednik »Društva hišnih posestnikov« gospod Ivan Frelj, je pod zaglavjem »Najnovija stanovanjska naredba« u »Slovenskem Narodu« priobčil razpravo, v koji pojasnjuje učinek te naredbe. Potem pa podaja smernice, na kak način bi se dalo stanovanjski mizeriji smotreno in radikalno odpomoči.

Ker so pri reševanju stanovanjske krize zastopani vitalni interesi uradništva, ne bo odveč, če nekoliko bliže premotrimo nasvete in zahtevke, ki jih vsebuje razprava.

Edina uspešna rešitev stanovanjskega vprašanja, pravi avtor, so nove stavbe, in naj si bodo to že velike stanovanjske hiše, kotažne stavbe ali končno tudi barake. Zidajte torej, preljudi someščani, zidajte, beati possidentes, vzklika; vi drugi pa prenehajte že enkrat s preganjanjem sedanjih prebivalcev, v prvi vrsti hišnih posestnikov kot lastnikov hiše, strank-najemnikov pa toliko časa, dokler se ravnaajo po hišnem redu! Soglašamo. Saj je jasno, da je iskati uspešnega zdravilnega leka za odpravo obupnih stanovanjskih razmer sedaj, ko se je izselilo do malega že vse, kar spada v inozemstvo, le še v pomnoženem številu stanovanjskih zgradb. Ne strinjamo se pa, vsaj docela ne, z nadaljnjim izvajanjem pisca glede stališča hišnih posestnikov v teh abnormalnih časih napram onemu stanovanjskih najemnikov.

Da čuva in brani interese hišnih posestnikov predsednik omenjenega društva, je naravno. Naravno pa ni, da ima pred očmi samo pravice hišnih posestnikov, ne pa tudi njihovih dolžnosti na eni, in samo dolžnost stanovanjskih najemnikov, ne pa tudi njihovih pravic na drugi strani. Pravi, da se toliko časa ne bodo hiše zidale v zadostni meri in da bo stanovanjska beda trajala še dalje, dokler se hišne gospodarje omejevalo v najprimitivnejših njih pravicah, da ne bodo smeli stanarine urediti primerno vsaj faktičnim stroškom in sedanj valuti, ker vsaki trezen človek mora smatrati za smešno sedaj dovoljena povišanja. Ne tucat stanovanjskih naredb, temveč svobodo in pravico gospodarju, to bo pospešilo zidanje hiš.

Torej najprvo naj se odpravijo dozdevne krivice, ki se gode hišnim posestnikom, to se pravi, naj imajo pravico zviševati stanarino do neomejenega zneska, strankam poljubno odpovedovati stanovanje, jiti vtesnjevati v njih pravicah, ali pa jiti tudi drugače šikanirati, končno pa ne usmijeno pometati na cesto, — potem pa se bo zidalo vseprek. Prepričani smo, da

bi v tistem hipu, ko bi se hišnim posestnikom zopet koncedirala popolna svoboda o razpolaganju s stanovanji, nebroj strank ležalo na cesti.

Hišni gospodarji naj bi torej imeli pravico urejati stanarino primerno vsaj faktičnim stroškom in sedanji valuti. Znano je, da se je od potresa od leta 1895. v Ljubljani sezidalo mnogo novih poslopij in da so se popravile in prenovile do malega vse stare stavbe. Od tedaj je preteklo 25 let. Tekom te dolge dobe so se zgradbe obrabile, za renoviranje posameznih sestavin pa se je zlasti v zadnjih šestih vojnih in poveljnih letih storilo toliko kakor nič. Velika večina stanovanjskih hiš je torej obnove potrebna. Krovška, kleparska, zidarska, slikarska in druga popravila čakejo nujne izvršitve. V bližnjem času se morajo ugotoviti, da stavbe ne trpe preveč škode. Ogromni stroški za popravila pa naj gredo na rovaš stanovanjskih najemnikov.

In kako si predstavlja pisec razprave uredbo stanarine z ozirom na sedanjo valuto, je problem, ki se ne da rešiti brez realnih podatkov, najbrž pa po relaciji 1 : 4, kar bi pomenilo štirikratno zvišanje prvotne stanarine. Iz tega je pač razvidno, da imajo najemniki pričakovati ogromno podražanje stanovanj, ako se razveljavi zakon o varstvu najemnikov.

To podražanje bi najhuje občutila srednji in nižji stan. Sicer pa, koliko je hišnih posestnikov, ki v zadnjem času niso zvišali najemnine? Bore malo. Beležimo celo faktum, da je hišni gospodar v enem in istem letu kar dvakrat zvišal najemnino, in sicer kar za 60 odstotkov prejšnjega zneska, to pa z motivacijo, da je imel mnogo stroškov za hišne poprave. Koliki so bili v resnici ti stroški in kako so se razdelili na posamezne stranke, za to se seveda nimajo brigati najemniki.

Zanimiv je apel na merodajne faktorje, da naj že prenehajo s preganjanjem najemnikov, dokler se ravna po hišnem redu. Predsednik »Društva hišnih posestnikov« torej v principu nima ničesar proti temu, da se ščitijo tudi stranke. Pa kaj stavi za pogoj? Ravnanje po hišnem redu. Prav tako. Toda v tem oziru moramo pripomniti sledeče:

V Ljubljani je splošno upeljan hišni red, ki ga je pred več leti sestavil ranjki dr. Fr. Munda. Ta hišni red predstavlja pravi pravcati Damoklejev meč, ki visi nad glavo ubogega gostača. V njem najdeš določbe, proti katerim greši stranka lahko, ne da bi se zavedala, da-li je storila kaj napačnega. Prikrojen je hišni red za tiste moderne stavbe, ki nudijo stanovalcem vse potrebne ugodnosti: Koliko pa je pri nas takih z vsemi komforti opremljenih hiš? Koliko jih je, v kojih ima sleherna stranka svoj poseben hodnik (putzgangler), dosti prostorno drvarnico in klet, prost dohod in dovoz na dvorišče i. dr.? Prav mnogo pa jih je, v katerih ni te arone udobnosti. In vendar naj se tu stanujoče stranke ravna po omenjenem hišnem redu. Iz tega sledi, da se morajo določbe hišnega reda prilagoditi v hiši obvladajočim razmeram. Tako bi se zabranil tudi marsikak konflikt med stranko in gospodarjem.

Kronika zadnjih dveh let beleži celo vrsto sodnijskih obravnjav o prizivih najemnikov proti odpovedi stanovanj. Skoro pri vseh teh obravnavah se je izkazalo, da so bili razlogi in pritožbe, s katerimi so

podpirali hišni posestniki odpoved, dokaj šepavi in dostikrat brez prave podlage in le izrodek prenapete strogosti nasproti najemnikom.

V nadaljnje razmotrivanje razprave se ne spuščamo. Le to naglašamo, da bi pomenila umaknitev zakona o varstvu najemnikov stanovanj v sedanjih težkih časih pravo pravcato katastrofo za ogromno večino prebivalcev. Zatorej: Caveant consules!

Bez organizacije i stališkog glasila ne možemo postići poboljšanje svog materijalnog položaja.

Z. J. (Maribor):

Proč s korupcijo in lenobo!

Komunistično ljubimkanje z uradništvom je tudi nekaterim uradnikom zmedlo nazore. Povsodi se najde med zrnom tudi ljujlika, ki jo treba iztrebiti. Toda v jedru je uradništvo zdravo in pozna svoj cilj tako dobro, kakor mejo in pot svojih zahtev. Prav veliko nas je med uradništvom, ki smo že pred tridesetimi leti delali za Jugoslavijo. Že takrat je izhajal list »Jugoslovan«, ki smo si ga pa pošiljali le po »ročni« pošti iz žepa v žep, — javnost, najmanj pa današnji kolovodje raznih razdirajočih, protidržavnih idej, niso imeli o njem in njegovih idealnih namelih nobenega pojma. In to, že pred tridesetimi leti zasnovano in 1918 tudi z našo pripomočjo dovršeno delo naj bi se razdrlo s frivolno stavko brezvestnih ljudi, kojim je počestno vpitje in hujskanje glavni smoter in — zaslužek, stvarno delo v korist najidealnejše organizacije, kakršna je država, pa ne samo deveta briga, temveč njih izobrazbi in njih zmožnostim tudi večinoma neznana stvar.

Primerjali in enčili so nas s premogarji in železniškimi delavci, pristno internacionalno maso. Teh država je želodec, razne stavke pa vsakdanko in vsemogoč. sredstvo v dosego največkrat popolnoma nemogočih, ali celo neopravičenih zahtev.

Tudi mi vemo, da so današnji časi za javne plačance najslabši in zahtevamo primerne regulacije, a kot državni uslužbenci smo toliko izobraženi, da stavimo svoje zahteve legalnim putem. Naša vest nam govori, da z neprestanim višanjem plač ne pridemo do cilja, temveč kopljemo le svoj lastni grob in pomagamo nehote grobokopom države. S povišanjem mezd in plač se viša državni proračun, z njim se višajo davki, z davki pa ima davkoplačevalec dobrodošel vzrok, višati cene produktom, kajti njemu je pač malo mar kako kupi in kako proda, samo da ima svoj dobiček. Povišane cene na železnicah so posledica železniških in premogarskih stavk, dobiček pa imajo le podjetja, ne uslužbenci. Ko je bila železničarska stavka, je premogar tudi »iz solidarnosti« stavkal, a dobiček je imelo le (trboveljsko) podjetje — dnevno 400.000 K.

Za take mahinacije naj si brezvestni, protidržavni poulični kričači iščejo udeležencev med železnič. in premogarji, nas ne dobe!

Ali se dela za izboljšanje draginje, ako se pusti med stavko prašiče po vagonih crkati, čebele v panjih giniti, ako izteka mast iz posod ali se kvarijo živila? Kje je tisti, ki si drzne zagovarjati tako brezvestnost? Kjer se ovira promet, trpi trgovina, s trgovino trpi kredit in s kreditom valuta, o kateri pa stavkarji le toliko razumejo, kolikor je imajo v žepu. Poznamo slučaje pri železnici, kjer se na eni sami poti na Dunaj zasluži od potnikov na napitnini več sto kron, da o napitninah na meji ne govorimo. Poznamo moža, ki si vsak večer privoščji 10—11 četrtink, in poznamo uslužbenca, ki si je dal izplačati 25.000 K, da je poslal dva vagona preko meje. Tako koruptno se dela pri železnici. Uradništvo pa po tej poti ne bo šlo. Vemo, da so uprav na železnici, tudi že med uradništvom elementi, ki nerazodno delavstvo hujskajo, ker smo jih slišali na lastna ušesa. Taki elementi pa ne spadajo v službo in ako jih opazuješ, se preveriš, da so sami največji površneži, nezanesljiveži in delomržneži: popivati, postopati in hujskati jim je edino veselje.

Ko se je železničarska stavka pričela, so bili v Mariboru takoj prvo noč nabiti listki z vsebino, da velja stavka združenju z Avstrijo (policija, ali si jih videla?) in da ne bodo prej nehali, dokler ne dosežejo namena. In dandanes imamo posledice: za izgubljeno mast se višajo cene, za porinole živali se draži meso! Občinstvo naj plača kar je brezvestnost zakrivila!

Tako znajo komunisti skrbeti za javni blagor.

Zato je uradnika prva dolžnost, skrbeti za delo in red: on je tisti faktor, ki bo z moderno zakonodajo peljal državo v boljšo bodočnost, on je isti faktor, ki bo z rednim gospodarstvom uredil finance, on je tisti faktor, ki mora skrbeti za pravilno razvijanje javnega življenja, dasi je v tem pogledu veliko zanikrnosti: ne imeli bi take draginje, ako bi poklicani referenti pri aprovizaciji, prometu in upravi delali točno, vestno, brez korupnosti in t. d. brezobzirno, kjer je treba. Čemu tedaj rastejo cene mleku, čemu mesu, ko je v mnogih krajih živina v ceni padla, čemu rastejo cene sadju, ki ne dela nobenih stroškov? Mi ne potrebujemo povišanih plač, zahtevamo pa solidnih cen. Te morajo iz občinstva izsiliti oblastva in v tem oziru velja našim, tega očitka krivim kolegom, tudi naša najodločnejša beseda. Zakone imamo, predpise tudi: delajte torej! sicer pridemo z besedo na dan!

Vso današnje zmedo pa je povzročilo zastopništvo v Beogradu, ki že 17 mesecev slepomiši, a naredilo še ni ničesar. Kakšni izgovori naj veljajo dandanes, ko ste se v stari Avstriji in Srbiji izgovarjali na Nemce in Mažare? Dandanes smo v lastni državi, a kaj znate, smo videli pri valuti! Zato pa pri takih ljudih uradništvo ne more iskati pomoči. Pomagalo si bo samo s strogim izvrševanjem svojih dolžnosti, posebno glede cen in valute, kajti le tedaj pridemo do rednega življenja.

Tovariši! Zahtevajte po vseh lokalih, kamor zahajate, „Naš Glas“! Nabavljajte svoje potrebščine le pri tordkah, ki inserirajo v „Našem Glasu“!

Javni namještenik i gradjanin.

Nikada se nije javni namještenik nalazio u takoj opreci s gradjaninom, ako pod tim imenom shvatimo sve one slojeve, koji danas privredjuju ili trgovinom ili obrtom ili kako inače. I ta opreka biva od dana u dan sve jača i sve veća, a baš rješene znatnih socijalnih pitanja naše države ovisi o tome, da toga jaza što prije nestane. Razlog, s kojih je taj jaz puknuo i biva sve veći, leži u skroz oprečnim interesima jednih i drugih. Rat nam je osim svojih drugih zlih posljedica ostavio u našem društvu neku pohlepu za novcem, neku nezasićenost, i da ne presućujemo ništa, pokvarenost, nemoral i korupciju. Želja za bogatstvom potisnula je u pozadinu sve druge težnje, ona je zahvatila sve producente, trgovce, sve od seljaka do velikih bankovnih prvata. Javni namještenik ostaje postrance ostavljen i neshvaćen i od gradjanstva i od države, napušten od svih onih, kojima služi i za koje se žrtvuje. On zameće borbu za dvoje najprimitivnije životne potrebe, u toj ga borbi nitko ne podupire, gradjanin ga gleda s visoka, jer ne može na njemu zaslužiti, a država ga izrabljuje do kraja, i dobacuje mu orda, kad je već skrajnji čas, nekoliko kruna u formi kakovih milosnih doplataka, koji izazovu opet u gradjaninu želju, da povisuje svoje cijene i da ne bi javni namještenik od tih doplataka možda štogod i uštedio. I tako to ide neprestano. Pa ipak taj gradjanin priekim okom gleda na svaki pokret javnih namještenika za poboljšanje njihovog materijalnog položaja, jer se boji, da će država, da namakne sredstva za povišice, morati opet pokucati na njegova vrata, a on će od svoje „krvavo zaslužene i mukom stečene imovine“ morati povisiti državni dohodak ili u formi poreza ili u formi carine ili kako inače. Bolje dakle neka javni namještenik radeći za državu, dakle i za njih, gladauje sa svojom ženom i djecom, nego da ga država pristojno izdržava na njihov račun. Evo tu je razlog zašto rješene činovničkog pitanja nailazi na tako malo razumijevanja u gradjanskim slojevima i zašto javna štampa s više interesa i revnosti piše duge stupce o svakom drugom pokretu prije, nego o opravdanom nastojanju javnih namještenika, da država napokon uredi njihov odnos prema sebi.

Javni namještenik nepodržaje danas nikakvi veza ni s trgovcima, ni s obrtnicima, ni s radnicima i poradi toga ne uživa njihovih simpatija. U trgovine zalazimo rijetko, a kad smo ipak prisiljeni skupiti posljednju paru i eventualno prodati dio pokućstva, da se kupi ono, što je najnužnije, gledaju nas u trgovini onako odozgor, jedva malo bolje, nego one, koji kod vrata skidaju kapu i pružaju je prema blagajni moleći milostinju. Trebamo li obrtnika, da nam preokrene odijelo ili pokrpa cipele, ide se u periferiju kakove krpj, jer poslove oko takovih pravaka ne preuzimaju današnji obrtnici u gradu ili traže takove svote za svoj posao, da nam se smrkne pred očima i proklinjemo opet čas, kad smo prekoračili prag tih visokih škola, koje su nas dovele dovele. Naš odnošaj prema radništvu neka ilustriraju ovi slučajevi. Kad se dočelo raditi oko osnivanja gradjanskog sindakalnog vijeća i povelu se rječ na jednome miestu, da će i javni namještenici

sudjelovati u ti vijećima, dobacio je jedan radnik komunista: „Vi ste još gori od nas.“ Rekao je čistu istinu. Naš je materijalni položaj puno teži i očajniji, nego kod posljednjih radnika. Drugi jedan slučaj, koji se desio prošle godine u Osijeku. Pozvao neki činovnik čovjeka, da mu cijepa drva. Kad mu je cijena bila previsoka i on ponudio svotu, za koju je mislio, da je dosta visoka za taj posao, uvrijedi se njegov drvosječa i reče. „Šta vi mislite, da sam ja beamter, da ću za tu cijenu raditi.“ I taj je pravo imao. Napokon, to je bilo lane. Ove godine javni namještenik sam cijepa svoja drva, ako ih ima.

Kod rješavanja zamašnih socijalnih pitanja treba, da sudjeluju svi slojevi države. Kod nas kao da je jedan dio državljana, koji se opiru uređivanju takovih pitanja, jer im je lakše u mutnom loviti. I činovničko je pitanje socijalno pitanje države, pa je potrebno, da za njegovo rješene zainteresujemo sve one, koji su pristupačni, a one druge treba da država pokori, da ne smetaju državnom uređenju. Ali prije svega treba da svačemu zamašitost toga pitanja i prešnost njegova rješenja oni, koji su na čelu države, i oni, koji sjele na ministarskim stolicama. Država, u kojoj je javni namještenik zanemaren i od gradjana i od državnika, ljulja se u temeljima.

**Tovariši! Agitirajte za „Naš Glas“!
Nabirajte inserate in prispevke za
tiskovni sklad ter pridobivajte nove
naročnike!**

Vestnik.

Povišanje dragijskih doklad aktivnim in upokojenim državnim namještenicem izven Srbije in Črne gore za mesec junij t. l. je razumeo tako, da se z naredbo z dne 16. decembra 1919 določeni odstotki zvišajo za 25%, t. j. uradniku XI. činovnega razreda od 120 na 145%, uradniku X. čin. razreda od 110 na 135 odstotkov, itd. Celotno zvišanje vseh dosedanjih službenih prejemkov znaša torej povprečno 10%. Ker so življenske potrebščine od meseca decembra larskega leta do sedaj poskočile skoro za štirikratno ceno, je smatrati to nedostatno, z današnjimi cenami življenskih potrebščin v nikakršnem razmerju stoječe zvišanje službenih prejemkov kot frivolno igro vrtje z javnimi namještenici, proti kateri se obračajo ti z največjo ogorčenostjo. Osrednja zveza javnih namještencev v Ljubljani.

Pozor! Danas označimo pretplatnicima u Zagrebu, koji nam duguju pretplatu, kraj naslova dan, do kojeg je pretplata plaćena. Molimo, da nam odna šalju dotični iznos poštanskom označnicom, inače obustavićemo im list 1. juna o. g.

Sodnopolisarniški in zemljeknjiž. uradniki so dosegli krasne uspehe. Pomaknjeni so v skupino C službene pragmatike vsi oni, ki imajo dve pisarniški ali pa eno pisarniško in zemljeknjižno skušnjo ter so prav dobro kvalifikovani; v skupino D pa vsi oni, ki nimajo take kvalifikacije. Onim tovarišem, ki so bili prevzeti iz vojaške v civilno službo in imajo 12 službenih let, se všteje za napredovanje 6 let

in za vsako nadaljnje leto pol leta, bivšim oficijantom pa doba presegajoča 8 službenih let. Se li to ne čita kakor kaka pravljica? Vendar je istina; žal, da tega niso dosegli sodnopolisarniški uradniki v Jugoslaviji, ampak v Avstriji. Kdor se hoče o tem prepričati, naj čita Dunajsko „Arbeiterzeitung“ od 14. t. m. Tovariši, ni li to jasen dokaz, kaj premore dobro organiziran, skupen nastop in pa stanovski ponos, ki ga prizadeti skupini, žal, še tako primanjkuje? Vem, da si marsikateri izmed tovarišev o takih zahtevah niti misliti ne upa, jaz pa pravim, da je treba na zakonit način stremeti in delati na to, da se nas pomakne v višjo skupino.

Društvo finančne straže na Slovenskem je imelo 13. t. m. občni zbor. Slišali smo poročila g. predsednika in tajnika Saveza ter ona g. predsednika, tajnika in blagajnika društva. Poročila vseh so bila kratka, vsakdo pa je iz teh lahko povzel, da sta Savez in društvo storila vse, kar je bilo mogoče v dosego izboljšanja našega socijalnega in gmotnega stališča. Po teh poročilih je prišla na vrsto uredba za celokupno finančno stražo, ki se vnovič predloži ministrstvu v pretres. Pri tej so se razne točke na predlog članov po nekoliko predrugačile. Tudi društvena pravila so se nekoliko preosnovala s tem, da se je število odbornikov zvečalo. Končno so se vršile volitve. Glede teh smo prejeli ostro poročilo. Ker smatramo volitve za notranjo zadevo društva, ki ne spada v javnost, smo poročilo odložili v nadi, da člani sami napravijo red med sabo ter zahtevajo ev. izredni občni zbor.

Sodni poduradniki in sodni sluge. V imenu sodnih poduradnikov in sodnih slug je poslalo Podporno in pravovarstveno društvo državnih uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani ministrstvu pravde v Beogradu, deželni vladi za Slovenijo in poverjeništvu za pravosodje sledečo spomenico:

Ko so bila leta 1909 pri sodni upravi ustanovljena sodnopolisarniška mesta, smo upali tudi sodni sluge na Slovenskem, da se bodo ta mesta ustanovila res v tolikem obsegu, da bode odgovarjalo število takih mest kakor pri pošti, železnici itd. Ko so se pa imenovanja izvršila, smo sprevideli, da se je nam najnižjim v pravosodni službi služočim Slovencem dogodila ravno taka krivica, kakor sodnikom in ostalim uradnikom. Avstrijska uprava je tudi nam dala razumeti, da smo državljani tretje ali celo četrte vrste. V Gradcu samem je bilo od 18 slug imenovanih 12 za poduradnike, torej dve tretjini, dočim so na Kranjskem, kjer so bili seveda sami Slovenci, imenovali tri sluge za poduradnike.

Da je bila nam sodnim slugom na Kranjskem oziroma v Sloveniji storjena očividna krivica, so uvideli tudi gg. drž. poslanci, saj so bile v bivšem avstrijskem državnem zboru stavljene glede imenovanja sodnih poduradnikov na Kranjskem interpelacije. Ker sedaj nismo več državljani druge, tretje ali četrte vrste, nego smo državljani naše svobodne Jugoslavije, upamo, da se nam krivica popravi.

Do sedaj so se izvršile razne preuredbe in uvedle demokratične izpremembe, tako n. pr. so postali pis. oficijanti in oficijantinke uradniki; pri železnici so se razna poduradniška mesta izpremenila v uradniška; mesta okrajnih gozdarjev,

so se leta 1908 spremenila v poduradniška, kakor so se v sodni upravi ustanovila uradniška mesta in so danes vsi okr. gozdarji dobili čin uradnikov. Pri drž. policiji in kazniški upravi so dobili čin XI. razreda, okrajni orožniški stražmojstri so postali poručniki, finančne straže oddekovodje in komisarji itd. V poštni upravi, ki ni tako odgovorna in težavna služba, je že davno dve tretjini poduradnikov. Da tem služba ni daleč tako težka in odgovorna, vidi se iz tega, da so tam isto službo, ki je predpisana za poduradnika, vršili med vojno 15 do 17 letni mladeniči in ženske. To bi se v sodni upravi nikakor ne moglo vršiti, ker 15—17 letni mladenič ali ženska vendar ne bi mogli vršiti službe izvršilnega organa, ki v mnogih slučajih ni manj komplicirana od one uradnika, dostikrat celo več.

Celo v Nemški Avstriji, ki je v mnogo slabšem finančnem stanju kot Jugoslavija, so z decembrom l. 1919 imenovali sodne poduradnike in sodne sluge, ki imajo poduradniški izpit, v XI. čin. raz. za izvršilne uradnike, ostale pa za poduradnike. Kar se tiče ugovora, da niso mesta sistemizirana, naj se ukrene, da se dobi potrební kredit, saj se je tudi drugih uradnikov mnogo imenovalo na nesistemizirana mesta.

Sodni slugi vršimo svojo službo sedaj z veliko večjim veseljem v naši narodni državi in ko so nam predpostavljene naše narodnosti. A še z večjim veseljem bomo vršili svoje dolžnosti, ako se nam bode tudi v materijalnem oziru pomagalo in nas pokazalo, da nismo mi edini v sodni upravi, na katere se je popolnoma pozabilo.

Zatoraj ponovno prosimo, da pristojna oblast brez razpisa imenuje: poduradnike in sluge, ki imajo izpit izvršilnih organov (poduradniški izpit) ter poduradnike brez izpita ali s I. pis. izpitom za izvršilne uradnike v XI. čin. raz. Sluge brez izpita, ki imajo 10 službenih let, za poduradnike.

Dvojna mera. Da je uradniško vprašanje v naši državi še labirint z brezštevilnimi hodniki in jamami, a brez vhoda in izhoda, vemo vsi, a na nekatere prav jugoslovanske kurioziteti pa moram vseeno opozoriti. V razdrapani c. kr. Avstriji slabega spomina je bil predpisan celibat za pošne oficijantke in aspirantke ter za učiteljice; za slednje le v toliko, da se niso smele poročiti z drugim kot z učiteljem, med tem, ko se pošne oficijantke in aspirantke sploh niso smele poročiti. Nekako pred letom že so v naši državi odpravili celibat za učiteljice, ne pa še za pošne oficijantke in aspirantke, ki se tudi rade može. Poslušajte, kdo se v poštni službi lahko poroči in kdo ne: poročiti se smejo v Sloveniji (razmere v drugih pokrajinah mi niso natančno znane, zato jih ne omenjam) poštarice, pošne odpraviteljice, bog ne daj, da pa bi dobila kaka — oficijantka ali aspirantka skomine po zakonskem življenju — takoj bi bila odpuščena iz službe! Edina izjema je ta, da se oficijantke smejo poročiti, ako imajo najmanj že 5 let službe in so stare 25 let. Zakaj taka dvakratna mera v primeri z učiteljicami in kar trikratna mera v primeri med lastnimi uradnicami? Kaj je posledica tega? Pošne uradnice se poročiti ne smejo — pač pa, saj ju država to takorekoč vsiljuje, jim je dovoljeno življenje, katero morajo same in vsak drug človek obsojati.

Ako hoče država dvigniti moralo, katero je uničila petletna vojna, naj da svojim nameščencem prostost, da se družijo po božjih in človeških postavah, in konec bo vsem pritožbam. Prepričan sem, da bodo organizacije storile svojo dolžnost, da se ta nedostatek v novi pragmatiki odpravi; ker pa je nova pragmatika, kot vse kaže, še daleč — daleč od nas, naj si merodajni faktorji vzamejo ta opomin k srcu ter tako ustrezajo načelu svobode, interesu države in njenih nastavljenecv. —c—

Društvo davčnih uradnikov direktne davčne službe za Slovenijo v Ljubljani sklicuje svoj redni občni zbor, kateri so bo vršil dne 6. junija 1920, ob 2. popoldne v sobi št. 8 davčnega okrajnega oblastva v Ljubljani, Hrenova ulica. Spored: Pozdrav predsednika, poročilo tajnika, blagajnika in računskih pregledovalcev. Med slučajnostmi se bo obravnavalo o predlogu o spojitvi obeh strokovnih društev davčnih uradnikov v splošno »Društvo davčnih uradnikov za Slovenijo«. Z ozirom na važnost tega občnega zbora posebno glede likvidacije društva naprošamo vse cenjene tovariše, da se istega udeleže v kar največjem številu. Odbor.

Videant consules! Pravilno je ožigosal brat Hrvat selilne in potne pristojbine v Banovini v jedni izmed zadnjih števil »Našega Glasa«. Nič bolje, ako ne še slabše je v tem pogledu v Sloveniji. Z dva — do štirikratno temeljno plačo, 1 dnevnicu, par dovoznicami ter povrnitvijo izdatka za osebno vožnjo družinskih članov, pa si na novem službenem mestu. Ali krijejo vse te pristojbine le en četrt, ali pa še manj faktičnih stroškov, zato se kompetentne oblasti ne zmenijo in so tudi vse tozadevne prošnje zaman, kakor da bi spadali uradniki med vojne dobičkarje, katerim se izdatek par tisoč kron prav nič ne pozna. Železniški tarifi so se v Jugoslaviji že večkrat zvišali in se bodo, kakor vse kaže, v kratkem zopet, selilne in potne pristojbine uradništva pa so vedno iste. Ali res ni kompetent. foruma v Sloveniji, ki bi, če že ne časa primerno uredil, vsaj nujno izposloval v Beogradu emotno ureditev tega perečega uradniškega vprašanja, da bi se premeščenim uradnikom povrnil vsaj vsi pravilno izkazani faktični izdatki, ako se že ne nakaže še za poškodbo drage in težko nadomestljive oprave primerna vsota? Y. Z.

Nerazumljiv pojav. Ni nikaka tajnost, da Srbom primanjkuje inteligentnih in izobraženih ljudi. Dolgoletna vojna, pomanjkanje šol, srednjih in višjih trgovskih ter mnogo bolj primitivne predvojne razmere so temu pomanjkanju naravni vzrok. Iz tega dejstva izvira pomanjkanje uradništva in posledica tega je uprava, ki jo vsi dovolj čutimo. Edina stroka, v katero je naval srbske inteligence in polinteligence velikanski, je carinska stroka. Iz kakega vzroka, vladajo razna mnenja. Dejstvo je, da so naša Slovenija, Hrvatska, Dalmacija itd. prepričane s srbskim carinskim uradništvom, ki za visoke odstotke — po številu namreč — nadkriljuje turodno uradništvo. Slovenci smo imeli že nekaj let nadprodukcijo inteligence. Vsakdo je bil menja, da si bo dobršen odstotek nadprodukcije lahko služil vsakdanji kruh tudi izven mej ožje domovine, ker tu zanj ne bo mesta. Visoki odstotki srbskanskega uradništva, ki zavzema v navedenih pokrajinah — vsaj pri carini —

vsa vodilna in boljše dotirana mesta, bi nas mogli prepričati, da ni takega pomanjkanja na srbskih inteligentnih in za upravo sposobnih krogih. Toda temu ni tako. V Srbiji sami vlada velikansko pomanjkanje zmožnih in sposobnih uradnikov. Kljub temu ta izvoz! Nerazumljivo!

„Naš Glas“ i javni lokali. „Naš Gl.“ je jedino glasilo, koje zastupa interese javnih namještenika u čitavoj državi SHS. Pa pored svega toga malo je javnih lokala, gdje se to glasilo drži i pretplaćuje. Krivnja je opet na nama. Ako kavane, restorani i gostionice mogu držati sve trgovačke, političke i druge listove, morali bi imati i „Naš Glas“. Treba da zahtjevamo onda svoje glasilo i da ne polazimo lokale, u kojima toga glasila nema. — Na taj način dobit će „Naš Glas“ lijep broj pretplatnika, a s druge opet strane zainteresovat će se i krugovi izvan činovničkih za naše stanje i vidjet opravdanost naših zahtjeva. Neka odsada ne bude ni lokala ni čitaonice bez „N. Gl.“. A o tome vodimo sami kontrolu.

Drugi u opoziciji — drugi u vladi. Stara je stvar, da naši ljudi kao ministarski i povjerenički kandidati obećavaju „u prvom redu činovništvu“ razne poboljšice, dok su još u opoziciji i dok trebaju činovništvo kao stepenice na svom putu do vlade. Ali kao što se čovjek, kad se već popne na vrata, ne obazire više na stepenice, tako ni ta gospoda, kad jednom udju u „kraljestvo nebesko“, ne mare više za one, koji su ih u borbi pomagali. Kad ih čovjek ovdje kod nas sjeti obećanja, onda slegnu ramenima: ne dadu oni u Beogradu. Kao nekad: ne da Beč, ne da Pešta! Ali zar ćemo mi vazda primati „obećanja — ludom radovanja“? Ne bismo li mi mogli tu gospodu drukčije obvezati, kad budu tražili našu pomoć? Ne bi li oni uzeli našu stvar tako u ruke, da se za nju u Beogradu bore, pa makar zbog nje i pali. Barem će časno pasti! Mi od kriza i pronijena u ministarstvu nemamo ništa dok oni imaju svoje penzije. Mjesto da svakoj novoj vladi bude zadovoljno činovništvo prva briga, mi smo im deveta, posljednja ili nikakva briga! Kane li oni tjerati mak na konac? Kane li nas ozlovoljavati i ogorčavati nam službu? Tko će onda još ići u činovnike? Ti ljudi ne vide, da bi naša pragmatika i u prvo doba bar podvostručenje naših plata bila najbolja reklama i za njih i za državu. Nas slabeći slabe — sebe.

Doznaka novih učiteljskih plata u Hrvatskoj. Nedavno smo javili, da su pučkani učiteljstvu žup. zagrebačke uplaćena beriva prema novoj uredbi. Sada doznajemo, da je najveći dio toga posla i za vanjsku isplatu dovršen, pa je oko 2250 doznaka odpremljeno već nadležnim oblastima i državnim isplatnim blagajnama, a preostale doznake odpremit će se za malo dana nakon provedene uknjižbe u računarskom uredu, gdje se na tom poslu radi s najvećim pospješanjem. Pa ipak kod nas s tim isplatama još uvijek odviše sporo ide, kao da se bojimo one: bis dat qui citto dat.

Nova beriva poljskih učitelja. Iz Varšave se javlja: Po novoj uredbi imaju poljski učitelji na privatnim i državnim školama slijedeća beriva: Učitelji bez osposobljenja 15.236 do 32.640, a oni s osposobljenjem od 18.216 do 40.800 poljskih maraka godišnje. — A naši?

Još uvijek birokratizam. Zagrebačke „Narodne Novine“ od 17. maja o. g. do-

nose naredbu ministarstva štampa i račun-ka u Zagrebu, kojom se Vaji Smiljaniću iz Grabra kbr. 3 podjeljuje iznos od dva-naest (12) kruna u ime nagrade za ubijenu vučicu. Nek se zna: Isti list donosi na-čelno debelim slovima „Na urvaženje“, da se za štampanje službenog oglasa u Služ-benim Novinama plaća od jednog oglasa 5 dinara. Dakle tako se skupi prostor troši, da se publiciraju nagrade vladine. Ne će li možda nagradjeni Vajo još morati da plati trošak oglasa? Pa da nijesmo birokrate! Bog zna, hoće li Vajo Smilja-nić i dalje ubijati vučice.

Koliko stoji Narodno Predstavništvo. Zagrebački dnevnik javi, da Narodno Predstavništvo u Beogradu stoji od 1. marta prošle godine do danas 8,132.000 dinara. Prenašamo bez komentara.

Na deželi je bolje? Glasom poročil se je po novem poslovniku onim železni-čarjem, ki stanujejo na deželi, nižala draginska dolada, češ, da na kmetih „lažje“ žive. Da bi se to morda ne uvelja-vilo tudi na druge javne uslužbenec, naj služijo sledeča pojasnila, kakšne „dobro-te“ vživajo deželani-uslužbenec. Ne opo-rekamo, da imamo lepo prosto naravo in obilo svežega zraka, a to je tudi vse, — da molčimo popolnoma o kulturnem raz-vedrilu. Živila so nam vsled neurejene aprovizacije neprimerno dražja, ter so „Samopomoči“ primorane dobivati živila iz Ljubljane, ki pridejo vkljub visokim prevoznim stroškom še veliko ceneje, kakorod kmetov ali trgovcev, a dražje za 40—70 v pri kg kakor v Ljubljani, kjer se vsaj za denar kaj dobi. — Če ima uslužbenec njivo, katero je primoran imeti, ker ni trgov, ga to stane več kakor bi kupoval na trgu v mestih. V nekem trgu na Dolenjskem je n. pr. goveje meso že dolgo po 26 do 28 K. Zdravnikov na deželi ni in v slučaju potrebe ga moramo zvati iz bližnjega mesta. To stane danes takoj več stotakov. Nato moramo pa še posebej poslati po zdravila v mesto, za kar je treba zopet do 100 K. Šolanje vsa-kega otroka zunaj doma — v mestih — stane najmanj 400 K mesečno (stanovanje, hrana), in če jih imaš k nesreči več, si zgubljen. K temu pridejo še večkratne nujne in drage vožnje, zlasti kjer ni železnic. A ne samo to, tudi kmečke ljudske šole, naj si bo v vaseh ali trgih, po novih modernih predpisih ne pripravijo otrok za srednje šole, čeravno morajo obiska-vati tretji in četrti razred po dve leti. Po mnenju starega šolnika naj se otroke, ki mislijo v srednje šole, privatno podučuje. Kje dobiti denar za plačilo posebnih ur in kje sposobne moči, ker se učiteljstvo s tem ne ukvarja, in tudi vsled sedaj ure-jenih razmer ne potrebuje postranskega zaslužka. Pač pa se naša in druga deca, ki so dovolj v naravi, pogosto vodi med šolskimi urami na sprehod, kar nado-mešča menda telovadbo. Takih „do-brot“ bi lahko še več našli. Da se urad-nik z družino na deželi pod navedenimi razmerami žrtvuje za svojo službo, tega gospodje pri vodstvu ne verujejo in so mnenja, da je na deželi dobro, čeravno iz mest tudi v najhujših časih nihče ni pro-šil za premestitev na kmete.

Sodni sluge. Po preobratu, ko smo se vračali iz bojnega polja, smo z veseljem zopet nastopili službo, misleči, da se nam bodo krivice, koje smo trpeli poprej pod višjimi nemškimi predpostavljanimi — v Jugoslaviji popravile. Do sedaj smo se, žal, varali. Kakor čitamo v „Našem

Glasu“ št. 12, je ministarstvo pravde v Beo-gradu zavrnilo našo prošnjo, da bi se nas po gotovih letih imenovalo za podurad-nike. Zato, da se nam je zgodila krivica, nam ne sme upasti pogum, temveč mo-ramo še z večjo vnemo delati in si priza-devati, da dosežemo kar zaslužimo. Spo-menica, ki je šla na ministarstvo pravde v Beograd, po mnenju nekaterih tovarišev ni bila na mestu, ker se je navedlo, da bi sluge po treh letih postali poduradniki. Za-radi tega je skoro gotovo ministarstvo našo prošnjo ovrгло, ko se je pač malo preveč zahtevalo. Bolje bi bilo, ko bi se pred-lagalo po roku desetih let. V „Staatsgesetz für österr. Republik“ št. 82 beremo, da so tam sluge, ki imajo 12 let službe in ki so za to zmožni, postali uradniki brez čin-ovnega razreda. To je lep napredek! Mi pa čakajmo in garajmo dalje, upajoči, da tudi nam enkrat zasije lepše sonce. Čer-avno smo sluge, je nekaj takih med nami, ki so bili oficijanti in pisarniški pomočniki; nekateri imajo tudi uradniško skušnjo. Za-to pa tovariši, ne obupati, kar smo vse-jali, nam mora zrasti. Vsaj vsaka druga ali tretja številka „Našega Glasa“ mora kaj o tem pisati, dokler tudi mi ne dose-žemo, da bodo gospodje vedeli, da ne od-nehamo. Gospodoma višjemu sodnemu predsedniku in novemu poverjeniku za pravosodje se priporočamo, da že enkrat uvidita naše gorje in da podkrepita naše prošnje na določenem mestu v Beogradu, da tudi mi že enkrat dosežemo naše male zahteve, kakor so jih dosegli naši prejš-nji tovariši v Nemški Avstriji. Naj ne bo naša Jugoslavija zadnja in mi poslednji tla-čani nje!

Za tiskovni sklad „Našega glasu“

sq darovali meseca januarja 1920 sledeči:

Društvo davčnih isterjevalcev za Slovenijo 200 K, g. dr. L. Klepeš, odvetnik v Ljubljani kot zastopnik g. Zofije dr. Lenardove v Celju — vplačal g. Emil Pakiz iz Ribnice vsled poravnave v tožbi radi razaljenja časti 100 K, gg. dr. V. Benkovič, Zagreb in Dragotin Vondina, Ljubljana po 25 K, g. Hinko Wolf, Zagreb 24 K, gg. Franc Petrovčič, Toussaint Oljšak, Ljubljana in Martin Majcen v Gor. Lendavi po 20 K, g. Ivan Cerkovnik, Kamnik 17 K, gg. Franc Kampuš, Zora Vardjan, Krško, Ivan Kristan, Franc Košir, Ljubljana po 12 K, oddelek finančne straže, Zrelec in g. Rudolf Strnad, Ljubljana po 11 K, gg. Rudolf Weizler, Vinko Premk, Vrhnika, Alojzij Klofutar, Alojzij Cotič, Ivan Kolesnik, Krško, Agata Cegur, Zagreb, Ivan Filič, Sošice, Romuald Hribernik, Ivan Kilar, Albert Pogačnik, Angela Lapajnar, Alojzija Palonc, Emil Grill, L. Škerlavaj, L. Širnik, Al. Brekvar, Mart. Goms, Fr. Kustrin, Ig. Lampič, Iv. Železnik, K. Sinkovec, Ant. Zorko, Vikt. Stegnar, L. Trstenjak, R. pl. Schildenfeld, Iv. Bizjak, Ig. Gabrič, Jos. Mozotič, Franc Grčar, Jože Bekš, Janko Kremenšek, dr. Leo Stare, dr. Josip Mlekuš, Pavle Erschen, Ida Pavlin, I. Pohar, Elizabeta Potrato, Olga Schott, Antonija Vidmar, Ela Sušnik, Minka Weber, Ivana Ramovš, Anton Močnik, Vlasta Magolič, Joško Zihert, Mart. Ivanuša, Ivan Skušek, Ivan Starin, Viktor Jeruc, Makso Lilleg, Rudolf Binter, Aleksan-der Hruška, Romuald Hribernik, vsi v Ljubljani, Vidko Lišičnik, Pilštanj in Dragotin Engel, Zagreb po 10 K, gg. Josip Sattler, Josip Copin, Ivan Gračnar, Karol Gabron v Slov. Gradcu, Dorot. Radojčin,

Križovec in L. Kurbanović, Zagreb po 8 K, Osojbe davčnega urada v Krškem, gg. Franc Schitnik, Kranj, Juro Tomazič, Ptuj, Vladimir Kuret, Črno-melj, Ivan Demšar, Franc Jenko, Litija, Franjo Tropotič, Gor. Desince, Petar Matijević, Mane Pa-vušek, Požega, Petar Perkovič, Rudolf Krušenjak, Anton Tončič, Zagreb, Joško Stegenšek, St. Jurij ob j. z., Emil Benič, Vinkovci, Franc Ivič, Varaždin, L. Šmuc, Borovlje, Gustav Kerne, Žužemberk, Jurij Kramberger, Murska Sobota, Marin Katunarič, Juraj Zgorelec, Split, Josip Brkič, dr. Ljudevit Cacak, Marko Stilinović, dr. Josip Kružič, Jastre-barsko, Marko Beck, dr. Josip Britvec, Ivan Bro-darič, Adolf Burger, Stjepan Benčak, Franjo Božić, Zlata Dužanec, Milislav Demerec, Andrija Divjak, Jakob Digula, Dušan Deanović, Ivan Gavez, Slavko Gršič, dr. Ivan Graho, Gjuro Hrs, Tomo Horvat, Franjo Hegedušec, dr. Ivo Ivančič, Gjuro Hrkvi, Pavao Kvakan, Mirko Korič, Stjepan Komad, Josip Kovačić, Sime Lulič, Franjo Lorenz, Bogoslav Mikšič, Jakob Mikles, Miloš Maebaša, Vjemeslav Netrefa, Stjepan Novak, Matija Pajor, Avg. Povera, po 7 K. (Dalje prih.)

Listnica uredništva.

G. II. N. v R. ob Vr. j.: Vaše pismo smo odstopili „Zvezi poštinih organizacij“, ki vam bo dala potrebno pojasnilo.

Oglas! Išče se trgovec, ki bi vzel v zakup dobavo pisarniških potrebščin fi-nančnega uradniškega osebja proti povišanemu mesečnemu pavšalu 3 K beri in piši: treh kron za osebo. Ponudbe, v ka-terih se je zavezati, da se bo dobavljalo za ta znesek: črnilo, rdečilo in po potrebi tudi drugo barvilo, dalje držala, peresa, svinčnike (navadne in kopirne ter rdeče in modre) pivnik, radirke, ravnila in še druge slične malenkosti, je poslati pripo-ročeno na delegacijo ministarstva financ v Ljubljani, ki bo že skrbela, da ohrani te ponudbe poznim rodovom, da se bodo ču-dom čudili, kake pristojbine je imelo uradništvo v letu 1920, ko je imela jugo-slovsanska krona le 4 vinarje predvojne kupčijske oziroma plačilne vrednosti. To da proč s šalo! Vprašamo le: ali ni že skrajni čas, da se odpravi smešna pristoj-bina, ki je znašala do konec leta 1919 ce-lih 42 vinarjev mesečno, medtem ko stane jedno samo pero 50 vinarjev, in da se na-roči uradom, da nakupujejo za prideljeno osebje potrebne pisarniške potrebščine iz uradnega pavšala, kakor se je pri ne-katerih oblastvih že pred vojno prakti-ciralo? Y. Z.

„Samopomoč“ v Ljubljani kupuje vsakovrstna živila in druge potrebščine v vsaki množini. Tovariši se prosijo, da polzvedujejo po takem blagu in posredu-jejo v prilog zavoda, ki deluje v korist vsem javnim nameščencem. O zalozah, oziroma ponudbah naj se poroča narav-nost „Samopomoči“ v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5, ki poravna radevolje vsa stroške.

Kavarna „Central“
19-3

se priporoča za mnogo-brojen obisk. Pristna kava, cena in solidna postrožba.

Stefan Miholič, kavarnar.
Ljubljana - - Sv. Petra nasip.

Vzajemno podp. društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim

jamstvom.

Posejila na osebni kredit: 6%.

Posejila na hipoteko: 5 1/2%.

Mesečna odplačila. Rankljaka posejila na več let; mali vrašovalni obroki.

Pisarna: Kongresni trg 19.

Uradno ure od 9. do 12. ure. — Prospekti brez-plačno na razpolago. — Rezervni sklad na 500.000 K. — Hranilno vlogo 3 1/4%.

VELIKA Na debelo! Na drobno! **BOGATA**
 :: : Solidne cene! : :: **IZBIRA**
ZALOGA
 manufakturnega ter inozemskega modnega blaga. **LASTNI MODNI ATELJEJE.** OBLEK lastnega izdelka po naj-novejšem kroju.
 Srajce, samoveznice (kravate), nogavice i.t.d.
PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA 8-5
SCHWAB & BIZJAK
 LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kavarno.

Najstarejša spedijska tvrdka v Sloveniji
R. RANZINGER
 Ljubljana spedijska pisarna Ljubljana
 Podjetje za prevažanje blaga juž. železnice. Brzovozni in tovorni nabiralni promet iz in v Avstrijo. Zacinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s poseb. zaprtimi kabinami za pohištvo.
 Brzjavni: Ranzinger. 24-2 Interurban telefon 60.

BARVA ■■■ **KEMIČNO** ■■■ **ČISTI**
 vsakovrstno blago, obleko 18-3
PERE domače perilo (pošilja po isto na dom) **SVETLOLIKA** ovratnike, zapestnice in srajce ::
Tovarna JOS. REICH
 Poljanski nasip 4. **LJUBLJANA**, Podružnica Selenburgova ulica 3.
 Podružnice: **MARIBOR — NOVO MESTO.**

Proti: sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, želodčnemu kamenu, hemeroidom in bolezni mehurja, putiki in debelosti, je najboljšo sredstvo naravna zdravilna mineralna voda „rogaška slatina“.

Rogaška slatina
 največje in najmodernejšo zdravilišče v Jugoslaviji, hidrotterapija, elektrotterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom.
 Vojaška godba (42 mož, med njimi absolvirani konservatoristi). Za vsakovrstne zabave je preskrbljeno kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd. — Sezija od 1. maja do 15. oktobra 1920.
RAVNATELJSTVO.

Svetlo
 Westinghouse
 Watt
 Hremenezky
 Metax
 Ekspert & Import
 Baterije žarnice vseh tipov
 elektroizol. predmeti
 rep za kraljestvo SHS
 Janko Pogacar, Ljubljana, mestni trg 26

Marija Tičar
 Ljubljana
 Velika zaloga uradnih in šolskih potrebščin. Največja izbira razglednic in pisemskega papirja.
 Na drobno in debelo.

„Balkan“ ⁶⁶ trgovska, spedijska in komisijska d. d.
 Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.
 Mednarodni prevozi. Spedicije vseh vrst. Zacinjenje. Selitve. Nabiralni vozi na vse strani. Javno skladišče z lastnim železniškim tirom. Reekspedicije itd. itd.
 Brzjavni: „BALKANSPED“. Interurban telefon 366.
 10-4

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,
 Zidovska ul. 3, Dvorski trg 1.
 Priporočamo veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.
 Popravila točno in ceno. Žalni klobuki vedno v zalogi.